

4

STAVEBNÍ PODOBA A VÝVOJ OBYTNÝCH OBJEKTŮ MĚSTEČKA NA SEKANCE

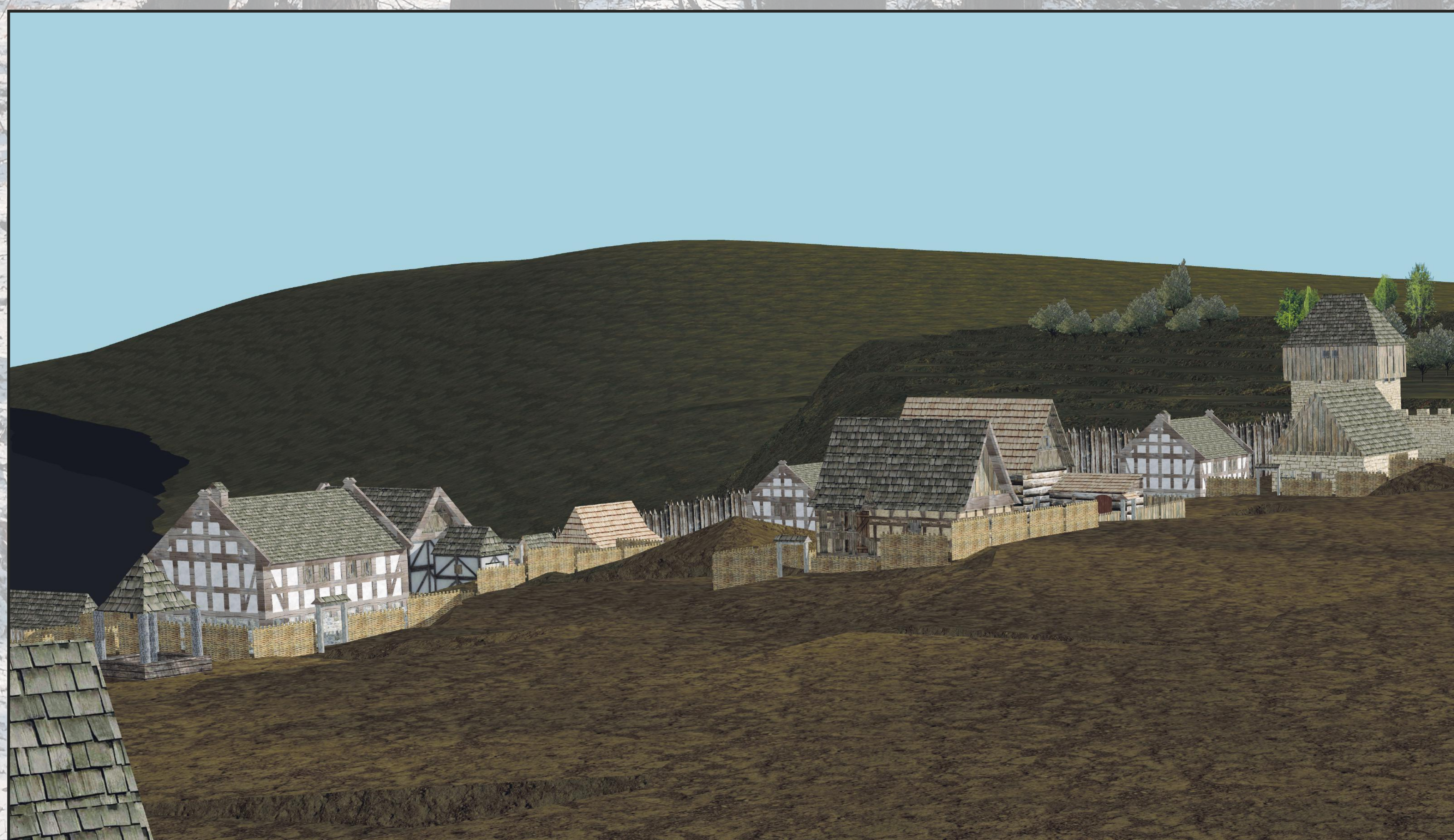
Sídelní aglomerace středověkého městečka nad soutokem Sázavy s Vltavou měla až 60 pravidelně rozměřených parcel, na nichž byly budovány jednotlivé obytné domy. Jak bylo v polovině 13. století u zakládaných sídlišť městského typu obvyklé, byly prvními stavbami polozemnice. Jednalo se o do podloží zahloubené objekty, fungující v první fázi kolonizace jako obytná provizoria. Jejich rozměry byly okolo 5 x 5 metrů, hloubka přibližně 2 metry. Součástí zahloubeného objektu byla i vstupní část, zvaná šíje v podobě úzkého schodiště sestupujícího do podzemní části obydlí. Stěny prostoru byly zpevňovány dřevěným roubením, proutěným výpletem mezi silnější kůly a někde i kamennou plentou budovanou bez malty s pomocí hliněné mazanice a nebo kladené na sucho. Nad zahloubeným prostorem se zvedal krov se dvěma štíty, které měly rovněž roubenou nebo vyplétanou konstrukci. U staveb sroubených z klád lze předpokládat polokruhovou valenou roubenou klenbu, u ostatních pravděpodobně plochý strop. Střechy byly kryty slaměnými došky a nebo

šindelem štípaným z jedlového či smrkového dřeva, stejným způsobem byly chráněny i vstupní šíje do zahloubených příbytků, které se tehdy nazývaly brhy.

Lze s jistotou předpokládat, že v průběhu téměř tří desetiletí trvání zdejšího sídliště se minimálně část zdejší zástavby proměnila směrem k domům městského typu. V tomto případě se původně obytná zahloubená část stala sklepem nové nadzemní stavby. Takový vývoj dokládají archeologické výzkumy na četných pražských městských aglomeracích pro 12. a 13. století, ale také výzkumy v Brně a nebo v Jihlavě. Tyto nové obytné budovy byly přízemní či jednopatrové, budované z lehčích materiálů, tedy za dřeva a hlíny. Některé mohly mít srubovou konstrukci, jiné byly hrázděné se základní trámovou konstrukcí vyplněnou proutěným výpletem omítnutým oboustranně mazanicí. Mazanice, tedy jílovitá hlína smíšená se senem, slámou, pískem a vodou sloužila v podobě vnější omazávky i jako tepelná a protipožární izolace jednotlivých budov. Vzhledem k tomu, že větši-

na staveb měla tzv. dýmný provoz, tedy jako zdroj tepelné energie otevřený oheň, byl odvod kouře zpravidla řešen dýmnými okénky a otvory ve štítové části domu. Mohly zde existovat i tzv. dýmníky, primitivní komíny s konstrukcí vyplétanou proutím a s hliněnou omazávkou.

Sídliště na Sekance muselo v závěru své existence v 70. letech 13. století skýtat příchozímu malebný obraz, kdy zde vedle původních zahloubených chat stály nadzemní budovy různé výstavnosti a konstrukce, některé jistě i patrové a v dosti luxusním provedení, jak napovídá domácí mobiliář jejich obyvatel. Obytnou zástavbu pak doplňovala celá řada výrobních a hospodářských staveb nejrůznější dřevěné a dřevohlinité konstrukce, dílny, pece, chlévy, skladiště, sýpky, seníky a nejrůznější další objekty běžného provozního zázemí menšího středověkého venkovského města.

PROHLÍDKA LOKALITY SEKANKA A OSTROVA POUZE NA VLASTNÍ NEBEZPEČÍ, CESTY NEJSOU V ZIMĚ OŠETŘOVÁNY, NEVSTUPUJTE NA SRÁZY A NEZABEZPEČENÁ MÍSTA!